

Л.О. ПЕЧЕРСЬКИХ

«МУЗЕЙ ПОКИНУТИХ СЕКРЕТІВ» О. ЗАБУЖКО У ЖАНРОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОГО ПОСТМОДЕРНОГО РОМАНУ

Жанрова форма постмодерного роману формується у відповідності до сучасного бачення людини і світу на зламі ХХ-ХХІ століть, художній світ тексту будується на межі естетичних систем, отже поцінування романної форми з позицій жанрових канонів не є вичерпним.

Художня практика кінця ХХ – початку ХХІ ст. характеризується актуалізацією історичної тематики, що пояснюється спробами переосмислення історико-культурного контексту і пошуку місця людини в ньому. Література кінця ХХ – початку ХХІ ст. свідчить про інтерес до національної історії, зміну ставлення до історичного дискурсу і, відповідно, репрезентує нові способи його відображення. Романи, автори яких звертаються до історичної тематики, з'явилися на межі ХХ-ХХІ століть у багатьох європейських літературах: «Папуга Флобера» та «Історія світу у 10-ти главах» Дж. Барнса, «Одержимість» та «Ангели і комахи» А. Байєт, «Чаттертон», «Будинок доктора Ді» та «Ден Лено і Голем з Лаймхауса» П. Акройда, «Парфюмер» П. Зюскінда, «Останній світ» К. Рансмайра, «Якої статі вишня?» Дж. Вінтерсон, «Реставрація» Р. Трімейн, «Водозем'я» Г. Свіфта, «Життя. Інструкція із застосування» Ж. Перека, «Хазарський словник» М. Павича, «Шляхи до раю» П. Корнеля, «Атлас, написаний небом» Г. Петровича та ін.

Українська проза кінця ХХ – початку ХХІ ст. засвідчує різноманітні спроби залучення історичної проблематики, від намагань відтворити прихований тривалий час історичний контекст чи індивідуальний історичний досвід до зразків іронічного переосмислення і стилізації. Серед найяскравіших текстів даної тематики «На брата брат» Ю. Мушкетика, «Северин Наливайко» М. Вінграновського, «Орда», «Рев оленів нарозвидні» Р. Іваничука, «Берестечко» Л. Костенко, «Стежка в траві. Сага про Житомир» Вал. Шевчука, «Адепт. Роман знаків» В. Єшкілева і О. Гуцуляка, «Залишенець. Чорний ворон» В. Шкляра, перевиданий «Холодний яр» Ю. Горліса-Горського, доробок Р. Ковалю, «Музей покинутих секретів» О. Забужко та ін.

Жанрова система українського постмодерного роману передбачає переосмислення (подвійне кодування) і активне використання жанрових кліше детективного й історичного роману. Формується нова модифікація жанру – історіографічний метароман, що втілює постмодерне розуміння історії. Л. Хатчен простежує зміну ставлення до історії у сучасній гуманітаристиці, серед найпомітніших наукових позицій нею виокремлені концепції Ф. Джеймсона, Д. Фішера, М. Фуко, У. Еко, П. Рікера, Дж. Крамера, Х. Вайта, Ж. Дерріда, Д. ЛаКапра, Р. Барта, М. Бахтіна [28; 368-372]. Проблема рецепції історії також приділяли увагу Ф. Анкерсміт [23, 24], Р. Колінгвуд [8], Д. Фоккема [25], М. Блок [3], П. Бергер і Т. Лукман [2], дослідженням жанрових особливостей

історіографічного метароману займалися Х. Вайт [21], Ж. Женетт [6], П. Рікер [16, 17], Л. Хатчен [26, 27, 28], П. Во [29], Є. Колодинська [9], В. Малкіна [11], Т. Маркова [12], Ю. Райнеке [15], Н. Сизоненко [18], Д. Спіридонов [19] та ін.

Постмодерністське розуміння історіографічного метароману передбачає пародіювання історичного метанаративу, можливість переживання прихованих аспектів історії (встановлення історичної справедливості), підкреслення певного способу побудови тексту, його синтетичності.

Перші рецензії, присвячені розв'язанню питань композиції, оповідних технік, образної системи, окремих мотивів, мови роману «Музей покинутих секретів» О. Забужко, створили тло для подальших досліджень тексту. Я. Поліщук говорить про концептуалізований образ пам'яті, дійових осіб-репрезентантів минулого, на думку дослідника, «...в конкретному вимірі героїв Оксани Забужко минуле постає чимось, що слід відпокутувати, створивши з нього «сторі», тобто поєднавши в логічний, переконливий зв'язок окремі суперечливі повідомлення, які лишилися в історії...» [14]. Я. Дубинянська наголошує на жанровій поліфонічності роману, який певною мірою є, на її думку, сімейною сагою, історичним романом, соціальним, виробничим, «сайєнс-фікшн», містикою, детективом, романом з елементами документалістики, любовним романом, романом ідей, ідеологічним, символічним романом [5]. Є. Кононенко вказує на жанровий різновид містичного детективу, трилера, а також любовного, пропагандистського і містичного роману [10]. Про художнє осмислення широкої часової парадигми говорять І. Андрусак [1] і Т. Трохименко [20].

Доцільним бачиться аналіз роману у контексті дискурсу про історіографічну металітературу, зважаючи на актуальність даного контексту і відповідність поетики роману його руслу. Подібне дослідження уможливило глибше розуміння концептів часу, історії, історичної пам'яті, що є важливими елементами побудови поетики роману, а також відкривають авторське бачення місця людини у сучасному світі, оцінку сучасності тощо.

Роман О. Забужко засвідчує постмодерне бачення історії не як прагнення висвітлити факти, а як завдання уможливити здійснення того, що не здійснилося, «... сказати своє слово за тих, кого позбавили можливості сказати за себе», виконати моральний обов'язок досягти далекого в часі іншого, якого автор наділяє голосом [30].

У руслі філософії дару бачення історичних одкровень у романі О. Забужко набуває значення пошуку ідентичності, місця людини у часопросторі. Л. Хайд уявляє обмін дарами як незмінне супроводження трансформації, як хранителя, ознаку, каталізатор трансформації фаз життєвого циклу. «Возможно также и такое, что дар становится действующим средством изменения, носителем новой жизни... дары несут с собой идентичность, и принятие дара помогает обрести новую идентичность. Все происходит так, словно дар проходит сквозь наше тело, оставляя в нем заметные изменения. Дар – это не просто свидетель или хранитель новой жизни, но и ее творец» [22; 82-83].

Історичні свідчення потрапляють до життя головних героїв саме як дари (сни, телефонні розмови, розповіді свідків), отже виконують функції дару: Дарина і Адріян дістають розуміння своєї ідентичності, перебуваючи у стані пошуку і певної етапної життєвої кризи (середній вік, оцінка життя батьків, місця свого покоління у історії країни). Дитина, яка з'явиться у Дарини, - нове життя, що постає довершенням нової ідентичності. На прикладі роботи художника Л. Хайд розглядає «труд вдячності» як необхідну умову становлення таланту і самореалізації: «Труд благодарности есть та изначальная пища, которую мы предлагаем душе в обмен на ее дар, и если она примет нашу жертву, то, быть может... мы придем в состояние одаренности - состояние вне времени, состояние абсолютной цельности, ощущения себя «на месте»» [7; 295]. У романі О. Забужко «труд», що має на меті альтернативну реконструкцію минулого на основі снів Адріяна, архівних документів, свідчень учасників подій, повертає ідентичність, відчуття свого місця у світі і у ширшому часопросторовому контексті національної історії.

Нелінійність роману, співіснування минулого і теперішнього у людському житті, вплив минулого на людину відповідають постмодерній поетиці. Але цим концепт минулого не обмежується, оскільки «Музей...» - «...роман про ... минуле, яке не минає, а продовжує жити, впливати на наше життя, причому без нашого усвідомлення і навіть знання про це минуле», як вказує О. Забужко [4]. Ця складова концепту часу роману, на нашу думку, актуалізує містичний або химерний дискурс, що, безперечно, є особливістю українського історіографічного метароману.

Розуміння життя як перебігу заздалегідь визначених подій акцентується автором під час зображення минулого і сучасного, окремі герої постають виконавцями призначених ролей. Людина у такій системі «час-подія» позбавлена відчуття власної спроможності щось змінити у складному «візерунку життів» і здатності зорієнтуватися в ньому (див., наприклад, [7; 128]).

Водночас минуле бачиться залежним від сучасної людини, яка своїми діями має можливість його врівноважити, встановлюючи історичну справедливість. Журналіст і телеведуча Дарина Гощинська обґрунтовує спілкування із тіткою Адріяна Гелею Довган: «Думаю, що воно її мучить – оте, з чим загинула, нікому не розказавши. І вона хоче, щоб я їй допомогла з того визволитися. Я їй потрібна. І ти також, Адю. От тому ми й разом» [7; 251]. Але відновлення рівноваги часто вимагає спокути чужих гріхів ціною свого життя: «Голгота, – мовить ледь чутно, – це, між іншим, і є – смерть за чужі гріхи. Теж, між іншим, спосіб прибирати, щоб чисто було... Хтось це мусить робити, коли гріхів назбирується забагато. Такий-от спосіб очищення системи, за законом великих чисел: багато-багато маленьких Голгот...» [7; 700].

Світобудова піддається поясненню у романі через модель взаємодії минулого із сучасністю та майбутнім, події минулого вважаються матрицею для сучасних та майбутніх подій: Адріян переконаний, що «десь у віртуалі

поховано велетенський, незмірений – нескінченний, о власне! – архів відзнятих плівок, які хочуть бути переглянутими – а в який саме спосіб, то вже деталі, наразі неістотні. Взагалі, треба визнати, в цій думці є щось заспокійливе. Щось, що обіцяє чоловікові, патетично висловлюючись, шанс на не самотність...» [7;177]. Отже, автором спростовується тотальна постмодерна самотність: від неї рятує присутність «живого» минулого. Водночас у тексті яскравий мотив індивідуальної самотності і пошуку індивідуальності. Незважаючи на зовнішньо інтенсивне соціальне життя, Дарина, Адріян, Бухалов, батьки Дарини, мистецтвознавець Микола Семенович, Влада, Вадим ведуть постійну боротьбу з безвихіддю самотності і розчарування. Пошук ідентичності завершується у сфері минулого, знаходяться свідчення, архівні матеріали, що стають фундаментом подальшого життя: «Штука в тому..., що ніяк не можна сповна й без останку розповісти себе іншому – навіть найближчому, з ким із ночі в ніч ділиш дихання, а з дня на день – усю решту світу... всіляко прагнеш наростити множину переживань спільних..., – так, щоб сума проведених разом годин перевищила суму годин, прожитих нарізно... навіть прожите спільно... залишає в кожного з двох зовсім різні спогади, і множина їх так само нескінченна» [7; 163-164].

Осмилення образу минулого, який твориться у романі, відбувається паралельно із сприйняттям образу пам'яті, що виписаний іронічно-критично: підкреслено вибірковість народної пам'яті («...наче той народ мав у запав бодай якісь незабуті сторінки – хоч давні, хоч недавні» [7; 47], неадекватність індивідуальної пам'яті («...невже ж і справді пам'ятається не людина, а напише на неї наші власні почуття, і втрата тим і болить, що змушує довго й безпорадно хапатися ними за порожнечу, наче силоміць відірваними мацаками?...» [7; 99]) «невитравну зверхність у стосунку до минулого» [7; 13]. Неіронічним розуміння пам'яті як сутності любові, найелементарніша суть любові, за О. Забужко, – запам'ятовувати світ інакше, індивідуально (див. [7; 165]), чим у романі підкреслено цінність індивідуальної історії. Категорія правди також позбавлена іронічного навантаження, недарма у одному із інтерв'ю на питання з приводу підґрунтя роману автор відсилає читача до передмови до «Хронік від Фортінбраса», де міститься короткий нарис з життя батька О. Забужко, на той час політв'язня.

Постмодерний історизм, на думку Л. Хатчен, не перевантажені «ностальгією» у своєму критичному баченні форм, контекстів, значень минулого. Якщо ностальгія застосована, вона завжди іронічно спрямована на себе і сучасну людину [367]. «Музей...» містить особливий тип ностальгічних тверджень, іронічно спрямованих на минуле, що спричиняють неіронічне бачення людини як нащадку антигуманістичної історичної дійсності, наприклад: «...вибач, серденько, але я не в змозі довше зносити цього отерпу безумної, вселенської ніжності,... до нас із тобою жалю - до двох сиріт, покинутих напризволяще, як Ганс і Гретель у темному лісі, двох самотніх випортків, викинутих на берег нового століття надсадним зусиллям стількох

занападених поколінь чоловіків і жінок, котрі, в кінцевому підсумку, іно й спромоглися, що видобути нас на світ, і з тим їх належить посмертно привітати, бо ж більшості їхніх ровесників і того не вдалося...» [7; 23]. Іронічне ставлення до минулого поєднане з розумінням цінності його досвіду.

Ентропію сьогодення відбиває світовідчуття Дарини Гощинської і Влади Матусевич, представниць покоління 35-40-річних, що не відчують повноти власного життя, оскільки, на їхню думку, були позбавлені сповненого подіями минулого в молодості: «...«в нас не було молодости»... Все злилося було в якийсь суцільний гігантський, рухомий клубок, наші життя на очах розпадались, як розпадалась епоха, і, промлинкованими на тверді неподільні частинки, втягувалися кудись на безбач у темний вир збуреної історії...» [7; 100]. Очікування життя, сповненого подій і можливостей, пов'язує негативне індивідуальне минуле з майбутнім. Герої О. Забужко гостро відчують відносність життя і смерті: «Щось сталося зі смертю на рубежі століть, у ній зайшла переміна, довший час ніким не завважувана:... ширилась і утверджувалась нова форма смерті - безпричинна. Доти заведено було вважати, що люди мруть від хвороб, від старости, від нещасного випадку, від чиеїсь руки, – що в такому поважному ділі, як уривання життя, конче присутня причина, і смерть поводилась досить чемно, аби щоразу віднаходити собі якісь претексти. А на рубежі століть вона раптом забила на будь-які правила, ніби з'їхала з глузду, – і поруч зі старими, все ще зрозумілими смертями дедалі зухваліше панюшилася ця нова – божевільна смерть. Смерть перестала бути подією – на неї реагували так само, як коли б небіжчик виїхав за кордон на пеемже, і акуратно стирали з електронних записників уже нечинні адреси: смерть більше не потребувала пояснень. Просто, в людях якось разом ослабла загальна прив'язка до життя, – ніби прогнили ниточки, що леда-хвилю могли перетертися... Зусилля потрібні були радше на те, щоб утриматися при життю. А вже лишатися живим - таке й справді виходило одиницям» [341-342]. У цьому контексті роман ставить питання справжньої реальності, оскільки життя у реконструйованому минулому бачиться реальнішим, аніж імітація життя сучасної людини.

О. Забужко вибудовує картини минулого у душі Бартівської реконструкції, усвідомлюючи неможливість зафіксувати людське життя засобами традиційної історичності. Автор намагається відбити важливіші, на її погляд, позаісторичні аспекти життя людини, чим демонструє іронічне ставлення до традиційно? історії. Саме позаісторичні аспекти адекватно фіксують у романі людське життя: «...незникомими, нерозчинними мають шанс залишитися тільки оті безужиткові дрібниці...»; «...людське життя – то, либонь, не стільки і принаймні НЕ *ТІЛЬКИ* та епічно пригладжені «сторі» з кількома персонажами..., котру дається в с'як-так цілісному вигляді донести до нащадків..., якщо ж спробувати побачити його зсередини, то воно виглядатиме як величезна, безрозмірна валіза, вщерть напхана якраз отим геть безужитковим для сторонніх мотлохом,

– валіза, яку, покидаючи цей світ, небіжчик безповоротно забирає з собою... я почувала невиразну глуху вину за власну безпорадність, – так, ніби саме в ньому, випадково зацілілому, міг ховатися ключ, затрачений таємний код до якихось глибших, підземних смислів чужого життя, і ось цей ключ трапив до рук мені, а я не знаю навіть, до якого замка він належить - і, ще гірше, чи існує такий замок взагалі... [7; 32]; «...крім фактичної, заземленої на імена й обличчя, є ще й інша, глибша правда прожитих людьми історій, та, якої не видно стороннім і якої не вигадася і не вдася. Та, що за межею піддатності» [7; 631-632]. Непіддатність індивідуальної історії до відображення підкріплено у романі описом містичної складової документального свідчення. Повоєнна світлина постає у сприйнятті сучасної людини «мольфарською», всупереч оптичним законам постає упівсьюю байкарки Гелі Довган оточена химерним скісним світлом, «мовби то в Гельці Й було джерело того химерного світла, проявленого мольфарським «Фотокором», і слупи скісного саява текли й мінилися рівночасно від неї й до неї, створюючи, коли дивитися довше, ефект живого, пульсуючого мерехтіння...» [7; 495].

Дискурс минулого доповнюється у романі аспектом праці як живого минулого. На прикладі роботи майстрів-реставраторів («ледь-не-церковна атмосфера несуетности, невіддільна від усякого чесного труда», «люди, що знають правдиву, безобманну ціну своєму труду», «абсолютна зосередженість і аптечна точність рухів», «святоблива пошана» [7; 817]) розкрито глибинний смисл праці як механізму збереження життя у одному з його найкорисніших та позитивних виявів – творчому труді.

Література кінця ХХ – початку ХХІ ст. свідчить про інтерес до національної історії, зміну ставлення до історичного дискурсу і, відповідно, репрезентує нові способи його відображення. Формується нова модифікація жанру історіографічний метароман, що втілює постмодерне розуміння історії, передбачає пародіювання історичного метанаративу, можливість переживання прихованих аспектів історії (встановлення історичної справедливості), підкреслення способу побудови тексту, його синтетичності.

Бачення історії у романі не засвідчує прагнення достовірно висвітлити факти, але ставить завдання здійснити те, що не здійснилося. У руслі філософії дару історичні одкровення у романі О. Забужко набувають значення пошуку ідентичності, місця людини у часопросторі. «Труд» з альтернативної реконструкції минулого на основі снів героїв, архівних документів, свідчень учасників подій, дає можливість віднайти ідентичність, відчуття свого місця у світі і у ширшому часопросторовому контексті національної історії.

Нелінійність роману визначає концепт часу, побудований на співіснуванні минулого і теперішнього у людському житті, впливі минулого на людину, а також існуванні «живого» минулого. Поза постмодерною естетикою знаходиться розуміння життя як перебігу задалегідь визначених подій, а також залежність минулого від сучасної людини, яка має можливість встановити історичну справедливість. Через модель взаємодії минулого із сучасністю та

майбутнім у романі піддається поясненню світобудова: події минулого вважаються матрицею для сучасних та майбутніх подій.

Мотиви індивідуальної самотності та пошуку ідентичності спрямовуються у минуле: у сфері минулого, знаходяться свідчення, архівні матеріали, що стають фундаментом подальшого життя. Образ пам'яті виписаний іронічно-критично. Неіронічним є розуміння пам'яті як сутності любові та категорія правди.

Химерно-містичний дискурс актуалізований у образах «живого» минулого, а також містичної складової документального свідчення.

Бачення місця людини у романі не позбавлене як іронії, так і ностальгії. Автор ставить питання справжньої реальності, оскільки життя у реконструйованому минулому постає реальнішим, ніж життя сучасної людини. Підкреслено неможливість зафіксувати людське життя засобами традиційної історії, адекватнішими засобами постають позаісторичні аспекти.

Аналіз роману О. Забужко «Музей покинутих секретів» як історіографічного метароману дає розуміння концептів часу, історії, історичної пам'яті, відкриває авторське бачення місця людини у сучасному світі, оцінку сучасності тощо, а також свідчить про наявність жанрових особливостей у межах постмодерної поетики, так і поза нею.

Література

1. Андрусак І. 2010: прописування часу U <http://Htakcent-ua.livejournal.com/113670.html>
2. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности: Трактат по социологии знания. Пер. с англ. Руткевич Е. - М.: Academia - Центр - Медиум, 1995. - 323 с.
3. Блок М. Апология истории, или Ремесло историка. Пер. с фр. Лысенко Е. - М., 1986. - 232 с.
4. Вовк А. Оксана Забужко: «Завжди хотіла написати роман, який був би рівновеликий життю» // <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,6111223,00.html>
5. Дубинянська Я. Ідеальний роман?// <http://litakcent.com/2010/04/12/idealnyj-roman.html/print/>
6. Женетт Ж. Фигуры. В 2-х томах / Ред. перевода и предисл. С. Н. Зенкина. - М.: Изд.-во им. Сабашниковых, 1998. - Т. 1.469 е., Т. 2.469 с.
7. Забужко О. Музей покинутих секретів: Роман. Вид. 2-е, доп. - К.: Факт, 2009. - 832 с.
8. Колінгвуд Р. Ідея історії. - К.: Основи, 1996. - 615 с.
9. Колодинская Е. Историческое прошлое как предмет высказывания: современная англоязычная проза и постмодернистская историография: Г. Свифт, Дж. Барнс: Дисс... канд. филол. наук: 10.01.03. - М., 2004. - 139 с.

10. Кононенко Є. Гей, хто в лісі, озовися, або Чи можна повіситися на косі? // <http://litakcent.com/2010/04/22/hej-hto-v-lisi-ozovysja-abo-chy-mozhna-povisytysja-na-kosi.html/print/>
11. Малкина В. Поэтика исторического романа: Проблема инварианта и типологии жанра. - Тверь: ТверГУ, 2002. - 140 с.
12. Маркова Т. Современная проза: конструкция и смысл. - М.: Изд-во Моск. гос. обл. ун-та, 2003. - 267 с.
13. Плющ Л. Чари з країни 03 // <http://Htakcent.com/2010/01/25/chary-z-krajiny-oz.html/print/>
14. Поліщук Я. Жінка, пам'ять, мова // <http://litakcent.com/2010/06/03/zhinka-pamjat-mova.htm/print/>
15. Райнеке Ю. Исторический роман постмодернизма и традиции жанра (Великобритания, Германия, Австрия): Дисс... канд. филол. наук: 10.01.03. - М., 2002.-212 с.
16. Рикёр П. История и истина / Пер. с фр. Вдовина И., Мачульская О. - СПб.: Алетейя, 2002. - 400 с.
17. Рикёр П. Память, история, забвение / Пер. с фр. Блауберг И. и др. - М.: Изд-во гуманитарной литературы, 2004. - 728 с.
18. Сизоненко Н. Поетика історіографічної металітератури Великобританії 1980-1990-х років.: Дис... канд. філол. наук: 10.01.04 - К., 2009.
19. Спиридонов Д. Эстетика историзма и поэтика нелинейного письма в европейской литературе конца XX в.: Дисс... канд. филол. наук: 10.01.03. - Екатеринбург, 2009. - 264 с.
20. Трохименко Т. Ідеологія і література: спроба підсумків 2010 року //" <http://litakcent.com/2011/02/15/ideolohija-i-literatura-sproba-pidsumkiv-2010-roku.html>
21. Уайт Х. Метаистория: Историческое воображение в Европе XIX века. - Екатеринбург: Изд-во Урал, ун-та, 2002. - 528 с.
22. Хайд Л. Дар. Как творческий дух преображает мир. - М.: Поколение, 2007. - 480 с.
23. Ankersmit F. Narrative Logic: A Semantic Analysis of the Historian's language. - N. Y., 1983.
24. Ankersmit F. The Reality Effect in the Writing of History: The Dynamics of Historiographical Tropology. - Amsterdam, N. Y., 1989.
25. Fokkema D. Literary History, Modernism and Postmodernism. - Amsterdam, 1984.
26. Hutcheon L. A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction. - N. Y. and L.: Routledge, 1988. - 258 p.
27. Hutcheon L. The Politics of Postmodernism. - N.Y., L., 1989.
28. Hutcheon L. The Postmodern Problematizing of History // English Studies in Canada 14.4: Association of Canadian College and University Teachers of English. - 1988.-P. 365-382.

29. Waugh P. *Metafiction: The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction*. - L., N. Y., 1984.
30. Wyschogrod E. *An Ethnics of Remembering: History, Heterology and the Nameless Others*. - Chicago: University of Chicago Press. - 1998.

Анотація

Статтю присвячено визначенню жанрових особливостей одного з різновидів українського постмодерного роману – історіографічного метароману. Дослідження проводиться на матеріалі роману «Музей покинутих секретів» О. Забужко.

Аналіз роману О. Забужко «Музей покинутих секретів» як історіографічного метароману дає розуміння авторських концептів часу, історії, історичної пам'яті, відкриває бачення місця людини у сучасному світі, оцінку сучасності тощо, а також свідчить про наявність жанрових особливостей як у межах постмодерної поетики, так і поза нею.

Ключові слова: історіографічний метароман, жанрові особливості, концепт часу, бачення історії.

Статтю прорецензовано і рекомендовано до друку.

Аннотация

Статья посвящена определению жанровых особенностей одной из разновидностей украинского постмодернистского романа – историографического метаромана. Исследование проводится на материале романа О. Забужко "Музей покинутых секретов". Анализ романа раскрывает авторские концепты времени, истории, исторической памяти, места человека в современном мире, оценку современности. Жанровые особенности романа демонстрируют как тесную связь с поэтикой постмодернизма, так и выход за её границы.

Ключевые слова: историографический метароман, жанровые особенности, концепт времени, видение истории.

Summary

The article is devoted to the defining of genre peculiarities of a historiographic metafiction as one of the types of Ukrainian postmodern novel. The research was carried out on the material of the novel "A Museum of Left Secrets" by O. Zabuzhko.

The author's concepts of time, history, historic memory, one's place in the contemporary world were discovered in the course of the analysis. Genre peculiarities

of the novel demonstrate as a close connection with the poetics of postmodern as some differences from it.

Key words: historiographic metafiction, genre peculiarities, concept of time, vision of history.